

De Sleutelbrug

Vrijzinnige Activiteiten Kalender Regio Brugge

januari - februari - maart 2012

**Beste wensen
voor 2012**

WILLIAM PHARASYN
VOORZITTER
VC BRUGGE

2011 zit er bijna op. Wees gerust, ik ga u geen jaar-overzicht geven of u nu mijn 'beste wensen' overmaken want ik wens u gans het jaar het allerbeste toe. Ik zal u ook niet vertellen dat ik het schandelijk vind dat er deze winter opnieuw medemens op straat in de vrieskou zullen sterven. Ik kon u dit verleden jaar immers ook vertellen en ik zal het u volgend jaar allicht nog moeten vertellen.

Kennelijk zijn de vorig jaar gedane beloften nog moeten wijken voor discussies rond veiligheid van leegstaande panden die in aanmerking zouden kunnen komen voor opvang van asielzoekers en daklozen, voor discussies rond een nieuw voetbalstadion of een nieuw grootschalig project *Uplace* met kantoren en beleveniswinkels (?). Dat hadden we nu nog nodig! Niets van dit alles. Ik wil vandaag mijn waardering uitspreken voor iedereen die

van 2011 een prachtig vrijzinnig jaar gemaakt heeft. Er zijn de professionelen die van de verspreiding van de vrijzinnige gedachte hun beroep hebben gemaakt. Ik denk hier onder andere aan de medewerkers van het huisvandeMens die een vrijzinnige invulling geven aan feestelijke of droevige momenten. Ook alle vrijwilligers die belangeloos instaan voor het behoud en de groei van de Vrijzinnigheid zijn minstens even belangrijk. Op gevaar af dat ik er vergeet op te noemen, waarvoor nu al mijn excuses, ik bedoel de vrijwilligers van Vermeylenfonds, HVV, Willemsfonds,

SOS nuchterheid, Stichting voor morele bijstand aan gevangenen, Morele bijstand in ziekenhuizen, rust- en verzorgingstehuizen, UPV Brugge, Vrijzinnige dienst voor Pleegzorg, OVM... Zonder hen is er geen Vrijzinnigheid. Mijn waardering gaat ook uit naar de leraren niet-confessionele zedenleer die ons gedachtegoed blijven verspreiden en die samen met de vrijwilligers van de Oudervereniging voor Moraal, alle 6- en 12-jarigen jaarlijks een prachtig feest laten beleven. Ook mijn collega's bestuursleden wil ik bedanken: tijdens ons eerste werkingsjaar hebben we wat moeten zoeken en tasten, maar met warme vriendschap

zijn we goed op weg om het werk van onze voorgangers in schoonheid verder te zetten. Tenslotte wil ik alle ouders in de bloemetjes zetten die vandaag en morgen kiezen voor een vrijzinnige opvoeding van hun kinderen: het is in dit overwegend katholieke land niet evident deze keuze te

maken, maar het is een mooie keuze die van onze kinderen individuen maakt met een eigen gedacht. Aan allen een dikke en welgemeende DANK U WEL!!

Ik wil toch vermelden dat in ons land de overheid de lonen van 3.272 katholieke geestelijken uitbetaalt tegenover slechts 295 (!!) vrijzinnigen. De discussie omtrent financiering komt terug aan de oppervlakte. Als wij willen dat ons gedachtegoed verder uitgedragen wordt zal het op ieder van ons aankomen en niet alleen op professionelen en vrijwilligers.

Het Vrijzinnig Centrum
Brugge
Vrijzinnig Huis
"De Sleutelbrug"
Beenhouwersstraat 1-3
8000 Brugge

Daarom mijn wens en intense hoop voor 2012 dat iedereen die zich vrijzinnig noemt ook daadwerkelijk lid wordt van een vrijzinnige vereniging. Er zijn er genoeg, u vindt ze op de laatste bladzijde van deze Sleutelbrug en ook op onze website www.vrijzinnigbrugge.be. Ik hoop dat iedereen die zich vrijzinnig noemt een beroep doet op de morele consulenten. Ik wens dat iedereen die zich vrijzinnig noemt zijn kinderen naar het GO!

stuurt, ze zedenleer laat volgen en ze laat meedoen aan het prachtig lentefeest. Ik wens niets liever dan dat op het einde van 2012 alle professionele en vrijwillige medewerkers zullen vertellen dat ze nog nooit zoveel werk hadden!

Ik zie u graag op onze nieuwjaarsreceptie van 8 januari a.s., we zullen er samen het glas heffen!!

GRAAG NODIGEN WE U UIT
OP DE JAARLIJKSE
NIEUWJAARS ¹¹⁰⁷ SAMENKOMST
2012

VAN DE BRUGSE VRIJZINNIGE GEMEENSCHAP

Zondag 8 januari 2012 om 11u00

INLEIDING

William Pharasyn, voorzitter VC De Sleutelbrug

TOESPRAAK

Philip Pierins, voorzitter HVV-OVM Brugge
"Positief atheïsme in actie"

RECEPTIE

VC De Sleutelbrug

Beenhouwersstraat 1-3
8000 Brugge

WILLY DEZUTTER

Studeerde
kunstgeschiedenis
en archeologie
aan de
Rijksuniversiteit Gent

Ereconservator bij
de Stedelijke Musea
Brugge

Jezus Christus in tegenlicht

Een kritisch onderzoek [DEEL 7]

Als het over religie gaat raakt men snel in een discussie waar geloven belangrijker is dan weten. Na de kruisdood kwam de verrijzenis of opstanding. De verrijzenis vergt al een hele krachttoer maar om het nog gecompliceerder te maken ging men in de eerste eeuwen van het christendom ook nog eens over tot een uitbreiding van geloofsartikelen of geloofsbelijdenis (het credo) ook bekend als “De twaalf artikelen van het geloof”. Het geloof in de heilige geest, het geloof in de kerk en het geloof in de gemeenschap van de heiligen slaan we graag over. Er blijven er dan nog drie over: de hemelvaart, de wederkomst en de “Dag des Oordeels”. Wat die drie begrippen betreft zijn wij geneigd te zeggen: “Onze vader die in de hemel zijt, blijf daar”. Er zijn wel meer waanzinnige ideeën waarmee men beroemd en rijk kan worden.

De HEMELVAART

Hemelvaartsdag is voor iedereen, gelovig en ongelovig, zeer interessant wegens het lange weekend, ook wel “verlengd weekend” geheten (donderdag, vrijdag brugdag, zaterdag, zondag). In het christendom herdenkt men op die dag dat

Jezus Christus is opgevaren naar god, zijn vader in de hemel. Dat gebeurde op de veertigste dag van zijn opstanding. Deze gebeurtenis staat beschreven in Marcus 16:19, Lucas 24:51 (die maakte de feitelijke constructie van dit gebeuren) en Handelingen 1:1-12. Zijn discipelen waren bij de hemelvaart aanwezig en Jezus beloofde hen om binnen korte tijd de “Heilige Geest” te sturen om hen te ondersteunen. Dat zou dan tien dagen later gebeuren (Pentékosté, vijftig). Dit pinkstergebeuren van de “uitstorting van de heilige geest” was in feite een vorm van opwekking, een poging tot nieuw leven inblazen van het geloof om de moed niet te verliezen. In de “Hemel” zit Jezus aan de rechterhand van “God de Vader” om mee te regeren. Bij de “Wederkomst” zal hij terugkeren op aarde om het “Laatste oordeel” uit te voeren. Daar kan een modern mens niets mee aanvangen; dat is antieke kosmologie.

Om geloofsafval tegen te gaan hebben moderne theologen in de 20ste eeuw al vlug beweerd dat we hier niet moeten denken aan een beweging in de ruimte. Het is natuurlijk een goedkoop grapje “Jezus, de eerste astronaut”. Het heeft niets met ruimtevaart te maken maar met het erken-

nen dat Christus rechtstreeks naar de hemel “opsteeg” (los van tijd en ruimte) om terug te keren naar waar hij vandaan kwam: bij zijn vader. Het is een hemelvaartverhaal, een fantasieverhaal dat dingen symbolisch moet verklaren hoewel woorden te kort schieten. E. Schillebeeckx (a.w. p. 436) spreekt niet over hemelvaart maar over “verhoging”. Pasen is bij hem de verrijzenis en hemelvaart is de verhoging. De lutherse predikant en theoloog (en verzetsstrijder tegen het nazisme) Dietrich Bonhoeffer (1906-1945) gaf goed aan wanneer het moment werd bereikt dat het sprookje niet meer dient verklaard te worden: “Mij dunkt dat het beter is te zwijgen bij de grenzen van ons weten”.

VOORHUID, LIJKWADE en HEILIG BLOED

Tot op de dag van vandaag bestaan er priesters en gelovigen die de hemelvaart blijven beschouwen als een letterlijk gebeurd feit. Dat wijst op een gebrek aan intelligentie. Relieken die te maken hebben met Jezus zelf zijn zeldzaam want zijn lichaam verrees en later steeg hij op ten hemel. Toch zijn er primaire relieken bewaard. We sommen ze kort op: de navelstreng van na zijn geboorte, de melktanden, de voorhuid na de besnijdenis, haren uit zijn baard, tranen die hij plengde en natuurlijk het bloed vergoten aan het kruis. En dan zijn er nog de secundaire relieken zoals de doornenkroon, spijkers en uiteraard houtsplinters van het kruis. Er zijn zoveel splinters bewaard, genoeg om er honderden kruisen mee samen te stellen! Een doorn van de doornenkroon van Jezus is aanleiding geweest voor de bouw van vele kathedralen, bijvoorbeeld la Sainte-Chapelle in Parijs. Die relieken dienden om de betekenis van Jezus aanschouwelijker te maken en van een historische basis te voorzien. Tegelijk waren het bronnen van inkomsten (maar ook prestige) voor de bezitters als trekkers van bedevaartgangers. Onnodig te zeggen dat al die relikwieën na objectief

onderzoek niet authentiek bleken te zijn en dat er ook nooit een tastbaar spoor gevonden werd dat leidt naar het bewijs van de historiciteit van Jezus. De Reformatie verwierp in de 16de eeuw die religieuze economie. In het Rooms-Katholicisme bestaat die volksdevotie tot op vandaag. Maar het beperkt zich niet tot de kaarsenindustrie. Ook het trapistenbier doet nu zijn intrede. Slimme marketing van paters die zich broeders laten noemen, Westvleteren, ik zie de Madonna alweer wenen.

DE VOORHUID

Dit is een wat onsmakelijk onderwerp. Jezus werd volgens de joodse traditie acht dagen na zijn geboorte besneden. Zijn voorhuid (Preputium Domini) zou volgens de redenering van de theologen als enig lichaamsdeel zijn achtergebleven toen hij veertig dagen na Pasen opsteeg naar de hemel. Er zijn in Europa 18 kerken die de heilige voorhuid, of een deel van de voorhuid, als relikwie bewaren. Christus werd pas bekend in het jaar 33 maar dat stukje weggesneden huid had nog niets van zijn versheid verloren. Ook de

O.L.V. Kathedraal van Antwerpen bezat zo'n relikwie, dat door Godfried van Bouillon (1060-1100) van de kruistocht was meegebracht. Kruistochten (de bloedige "Heilige Oorlog" van het Europese christendom tegen moslims en joden) en redding van relieken klinkt ons bekend in de oren; het is zo dat men in Brugge aan het Heilig Bloed geraakte. De inwoners van Calacata (Calcata), een dorpje ten noorden van Rome, hebben altijd beweerd dat hun voorhuid de enig echte was.

Een engel (!) overhandigde op het eind van de 8de eeuw de voorhuid aan Karel de Grote die in de H. Grafkapel aan het bidden was. Hij gaf het tijdens zijn kroning tot keizer in 800 cadeau aan paus Leo III die het onderbracht in de kerk van Sint Jan van Lateranen in Rome. In de 16de eeuw werd Rome geplunderd door Duitse huursoldaten. Eén van die soldaten vestigde zich in Calcata en bracht de gestolen relikwie mee. Jaarlijks organiseerden de inwoners een processie op 1 januari. De relikwie werd bewaard in een bronzen kistje onder het altaar maar werd in 1984 gestolen. Sindsdien is de "Voorhuid van de Verlosser" nog altijd spoorloos en trekt de processie niet meer door de straten. Terloops wijzen we er op dat het Karel de Grote was, de Karel I van het Heilige Roomse Rijk, die de Saksen onder dwang tot het christendom liet bekeren. Hij voerde de doodstraf in tegen het blijven uitoefenen van hun traditionele Germaanse godsdienst. In de 12de eeuw werd Karel zalig verklaard!

DE LIJKWADE VAN TURIJN

Het is natuurlijk goedkoop om een beetje te spotten met die voorhuid maar anderszins zijn er believers die bij hoog en laag en tegen beter weten in, blijven beweren dat de Lijkwade van Turijn een echte afbeelding is van de gestorven Jezus. Het betreft hier zogezegd een waarheidsgetrouwe weergave van zijn uiterlijk ontstaan door een doek

waarin na zijn dood Jezus gewikkeld zou zijn en die een negatief van het lichaam zou weergeven.

Laten we direct duidelijk zijn. Het is een vervalsing. Dat weet men al heel lang en daarvoor was geen natuurkundig onderzoek nodig. In 1357 schreef de bisschop van Troyes (Frankrijk), Henri de Poitiers (bisschop van 1354-1370), een brief aan de paus waarin hij meedeelde dat in de kerk van het dorpje Lirey zich een beschilderd doek bevindt dat valse-lijk getoond wordt als de lijkwade van Jezus met het doel er geld uit te winnen. Volgens de bisschop had de "kunstenaar die het geschilderd had" dat al eerder toegegeven. Uit de context van de brief valt af te leiden dat het doek rond 1355 geschilderd werd. Bisschop Pierre d'Arcis bevestigde in 1389 de stelling van zijn voorganger. De lijkwade belandde in 1578 uiteindelijk in Turijn waar hij nog altijd aanwezig is in de Dom. Sinds 1983 is het Vaticaan eigenaar van de lijkwade. De R.K. Kerk heeft de lijkwade altijd als een vervalsing beschouwd. In 1988 gaven ze zelfs de toelating om monsters van het linnen wetenschappelijk te onderzoeken in drie onafhankelijke laboratoria in Oxford (GB), Zürich (Zwitserland) en Tucson (VS).

Via de koolstof 14-methode waren ze alle drie formeel over de datering: ca. 1260-1390. Dit komt nota bene overeen met de archiefbronnen. De devotie hield niettemin stand.

AFBEELDINGEN VAN CHRISTUS

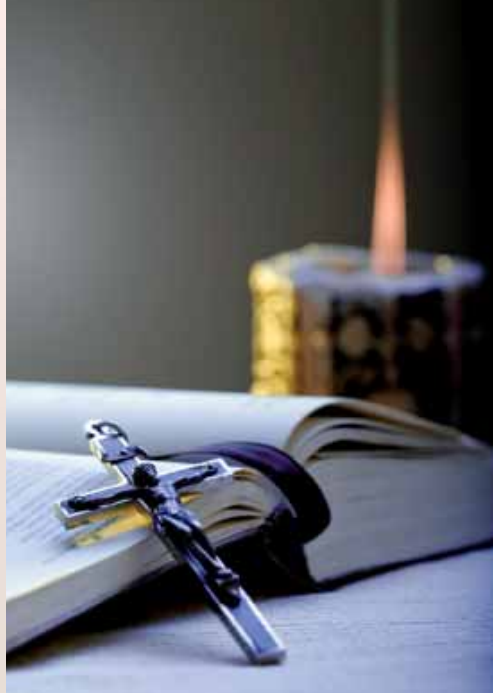
In de vier evangeliën worden geen mededelingen gedaan over het uiterlijk van Christus. Alle pogingen om Jezus te visualiseren (ook via computeranimatie) zijn gedoemd te mislukken.

We weten dus niet hoe de stichter van deze wereldgodsdienst en zoon van god er uit zag!

Er is een iconografische traditie die teruggaat tot de vierde eeuw en via de Byzantijnse kunst in de 11de-12de eeuw werd gerecipeerd in het Westen. In Italië vroeger dan in Frankrijk en Vlaanderen. Al de afbeeldingen van Jezus in de schilderkunst en de prentkunst zijn stereotiepe interpretaties van een type of model. De “Zweetdoek van Veronica” is zo’n type voorbeeld. Die Veronica-legende werd ook bij ons zeer populair in de 13de eeuw en kreeg in de schilderkunst van de gotiek de eerst voldragen uitingen (zie bibliografie, Dezutter,1982).

Tegenwoordig verschijnt Jezus regelmatig in voedsel. Zo verscheen er in Ontario een portret van Jezus in een fishstick en in Florida in een aardappel. In het R.K. Kerkje van Saint-André op het eiland Réunion verscheen de afbeelding van Christus in de plooiën van het zetelkussen van de pastoor. Er gaat bijna geen maand voorbij of er verschijnt in de krant wel zo’n fait divers. Dergelijke tekenen van god worden doorgaans alleen waargenomen door katholieken en nooit door nuchtere protestanten die niet zoveel ophebben met visioenen en afbeeldingen van de H. Maagd Maria op een tost.

[WORDT VERVOLGD]

BIBLIOGRAFIE

- KAREN ARMSTRONG, EEN GESCHIEDENS VAN GOD. VIERDUIZEND JAAR JODENDOM, CHRISTENDOM EN ISLAM. AMSTERDAM, 2006
JOHAN BRAECKMAN, DARWINS MOORBEBKENENTIS. DE ONTWIKKELING VAN HET DENKEN VAN CHARLES DARWIN. AMSTERDAM, 2001
RUDOLF BULTMANN, JEZUS CHRISTUS EN DE MYTHE. AMSTERDAM, 1967
RICHARD DAWKINS, GOD ALS MISVATING. NIEUW AMSTERDAM, 2006
W.P. DEZUTTER, GRAFSCHILDERINGEN. ICONOGRAFIE EN RELIGIEUZE SPIRITUALITEIT. IN: H. DE WITTE E.A., MARIA VAN BOURGONDIE, BRUGGE, BRUGGE, 1982, BLZ. 180-199
TIMOTHY FREKE EN PETER GANDI, DE MYSTERIEUZE JEZUS. WAS JEZUS EEN HEIDENSE GOD? DEN HAAG, 2004
MICHAEL GOUGH, DE EERSTE CHRISTENEN. ZEIST-ANTWERPEN, 1963
G. HAARINCK E.A. (RED.), CHRISTELIJKE ENCYCLOPEDIË. KAMPEN, 2005
MAARTEN 't HART, WIE GOD VERKLAAT HEFT NIETS TE VREZEN. DE SCHRIF BETWIST. AMSTERDAM-ANTWERPEN, 1997
CHRISTOPHER HITCHENS, GOD IS NIET GROOT. HOE RELIGIE ALLES VERGIFTIGT. AMSTERDAM, 2008
HANS KÜNG, DAS CHRISTENTUM. WESEN UND GESCHICHTE. DIE RELIGIÖSE SITUATION DER ZEIT. 1994. WIJ RAADPLEEGDEN DE TASCHENBUCHAUSSGABE, TWEEDE OPFLAGE, FEBRUARI 2003
GEERT LEINDOUT, ALS GOD SPREKT. DE BIJBEL, DE KORAN EN HET BOEK VAN MORMON. LEUVEN, 2005
MICHEL ONFRAY, ATHEOLOGIE. DE HOOFDZONDEN VAN JODENDOM, CHRISTENDOM EN ISLAM. AMSTERDAM, 2005
UTA RANKE-HEINEMANN, NEE EN AMEN. HANDLEIDING TOT GELOFSWIJFEL. BAARN, 1992
E. SCHILLEBECKX, JEZUS, HET VERHAAL VAN EEN LEVENDE. BLOEMENDAAL, 1974
PETER SCHMIDT, IN DE HANDEN VAN MENSEN. 2000 JAAR CHRISTUS IN KUNST EN CULTUUR. DAVIDSFONDS LEUVEN, 2000
MARCEL SIMON, DE EERSTE CHRISTENEN. AMSTERDAM, 1968
SKEPP (STUDIEKRING VOOR KRITISCHE EVALUATIE VAN PSEUDO-WETENSCHAP EN HET PARANORMALE). WONDER EN IS GHEEN WONDER. TIJDSCHRIFT VOOR WETENSCHAP EN REDE. 2006, NR. 2 OVER SKEPP EN RELIGIE. STERK AANBEVOLEN WWW.SKEPP.BE
VICTOR J. STENGER, GOD, EEN ONHOUDBARE HYPOTHESE. DIEMEN, 2008
GÜNTHER SCHWARZ, JEZUS "DER MENSCHENSOHN": ARAAMASTISCHE UNTERSUCHUNGEN ZU DEN SYNOPTISCHEN MENSCHENSOHNWORTEN JESU. STUTTGART, 1986
J.J.M. TIMMERS, SYMBOLIEK EN ICONOGRAFIE DER CHRISTELIJKE KUNST. ROERMOND-MAASEIK, 1947
TIM TRACHT, DE ANDERE LIJKWADE. IN: WONDER EN IS GHEEN WONDER, JG. 8, 2008, 1, BLZ. 4-7
E. VERMEERSCH, KOHT VERTOOD OVER DE GOD VAN HET CHRISTENDOM. IN: ETIENNE VERMEERSCH, VAN ANTIGONE TOT DOLLY. ANTWERPEN-BAARN, 1997, BLZ. 105-128
ETIENNE VERMEERSCH EN JOHAN BRAECKMAN, DE RIVIER VAN HERAKLEITOS. EEN EIGENZINNIGE VISIE OP DE WIJSBEGEERTE. ANTWERPEN 2008, TWEEDE DRUK 2009
A.N. WILSON, JEZUS, EEN BIOGRAFIE. AMSTERDAM, 1992
IAN WILSON, JESUS: THE EVIDENCE. THE LATEST RESEARCH AND DISCOVERIES INVESTIGATED. LONDON, 1996
IAN WILSON, JEZUS, EEN GESCHIEDENS. BAARN, 1997

Activiteitenkalender

ORGANISATIE

Alle Brugse
vrijzinnige verenigingen

TIJDSTIP

zondag
8 januari
om 11.00u

ACTIVITEIT

Nieuwjaarsreceptie

PLAATS

VC De Sleutelbrug

AVF

donderdag
12 januari
om 20.00u

Bijwonen optreden
Lady Linn and her Magnificent Seven

Stadsschouwburg

WF

vrijdag
20 januari
om 19.30 u

Nieuwjaarsreceptie i.s.m. de Liberale vrouwen
Voordracht door Dhr. Guido Vandevoorde :
"Terugblik op 35 jaar Kunstpatrimonium"

Liberale Mutualiteit W-VI.
Revillipark 1
Brugge

AVF

zondag
29 januari
om 11.00u

Jaarlijkse Algemene Statutaire Ledenvergadering
met etenijtje in Spaanse sferen

Howest
Sint-Jorisstraat 71

WF

zaterdag
4 februari
om 14.30 u

Bezoek
aan de nieuwe campus Verversdijk van het Europacollege
o.l.v. de heer Norbert Vanhove.

Verversdijk
Brugge

UPV - HVV - VC

zondag
5 februari
om 10.30u

Zondagsgesprekken
Extrasolaire planeten:
hoe zit het ermee en hoe ontdek je die?
Prof. dr. Jean-Pierre De Greve,
Astrofysicus vakgroep Fysica, Vrije Universiteit Brussel

VC De Sleutelbrug

AVF

zaterdag
11 februari

Uitstap naar Gent:
bezoek tentoonstelling
'De wereld van George Minne en Maurice Maeterlinck' (vm),
bezoek aan glasatelier Mestdagh (nm) en culinaire afsluiter

WF

zaterdag
11 februari
om 19.00u

Algemene Vergadering gevolgd door etenijtje
Spreker: Mevr. Mercedes Van Volcem,
Brugs Schepen en Vlaams parlements lid

Restaurant De Kroon
Houtkaai 2
Brugge

 UPV - HVV - VC	zondag 4 maart om 10.30u	Zondagsprekken Atheïsme als dogma of kritisch denken Prof. dr. Jef Van Bellingen, hoogleraar filosofie, Vrije Universiteit Brussel. (Moderator Anthony Antoine)	 VC De Sleutelbrug
AVF 	vrijdag 9 maart om 20.00u	Bijwonen theatervoorstelling 'Bloed en Rozen' van Tom Lanoye	Stadsschouwburg
AVF 	zaterdag 17 maart om 18.30u	Wijndegustatie i.s.m. De Brugse Wijnkelder	
AVF 	zaterdag 28 april	Een dag in het Meesjesland	
VC De Sleutelbrug 	van vrijdag 6 tot maandag 9 april van 10.00u tot 12.00u en 13.30u tot 16.00u	Tentoonstelling Luc Termont t.v.v. <i>Redunoend</i> , organisatie die zich inzet voor dieren met medische of ouderdomsproblemen. Opening vrijdag 6 april om 18.00u	VC De Sleutelbrug
ovm 	zaterdag 12 mei	Feest Vrijzinnige Jeugd	Stadsschouwburg
ovm 	zondag 13 mei	Feest Eersteklassertjes	Stadsschouwburg
SOS Nuchterheid 	elke donderdag om 19.30u	Samenkomst info 0478/373865	VC De Sleutelbrug

Voor extra info en bevestiging zie telefoongids pagina 16

sos nuchterheid

UPV/VUB

Vermeylenfonds

Willemsfonds

HVV-HV Brugge

OVM

de Sleutelbrug

Zondagsgesprekken

MET UPV EN HVV IN HET VC DE SLEUTELBRUG

De Zondagsgesprekken zijn levende debatten rond maatschappelijke vraagstukken die elkeen met een open geest moeten aanspreken. Controversiële thema's worden aan uw oordeel onderworpen.

**Extrasolaire planeten:
hoe zit het er mee en
hoe ontdek je die?**
Zondag 5 februari 2012

Prof. dr. Jean-Pierre De Greve
astrofysicus vakgroep Fysica,
Vrije Universiteit Brussel

Planeten buiten ons zonnestelsel, rond andere sterren, zijn in twee decennia tijd een zeer belangrijk onderwerp geworden. In 1990 was er nog geen planeet gevonden buiten het zonnestelsel, in november 2009 stond de teller op 405 planeten, en in november 2011 op 702. Ondertussen werden gespecialiseerde satellieten gelanceerd, zodat we in de komende jaren honderden tot duizenden nieuwe ontdekkingen verwachten. De verscheidenheid binnen ons eigen zonnestelsel kan als leidraad dienen om de informatie over extrasolaire planeten te toetsen, maar planeetstelsels buiten het zonnestelsel blijken veelal op verrassende wijze anders te zijn. Is ons zonnestelsel uitzonderlijk, of zit er een sterke selectie op de ontdekking van extrasolaire planeten? Na een korte introductie over ons eigen zonnestelsel, worden de verschillende ontdekkingsmethoden belicht, evenals de eigenschappen van de tot nog toe ontdekte planeten. Tot slot wordt gekeken naar de mogelijkheid dat deze planeten in aanmerking komen om leven te bevatten. Hiervoor blijken meer mogelijkheden te bestaan dan deze geboden in ons zonnestelsel.

**Atheïsme als dogma
of kritisch denken**
Zondag 4 maart 2012

Prof. dr. Jef Van Bellingen
hoogleraar filosofie,
Vrije Universiteit Brussel
Moderator Anthony Antoine

'Atheïsme' is geen eenduidige term, het is een polemisch begrip. Het woord krijgt zijn concrete betekenis door het verwerpen van een bepaalde god of goden. We moeten dus vooreerst inzicht verwerven in de verschillende godsvoorstellingen (polytheïstisch en monotheïstisch) die door de atheïst kritisch worden weerlegd, en die reeds in de Oudheid en de Middeleeuwen constant aanwezig zijn. Het moderne atheïsme vindt zijn oorsprong in de middeleeuwse ketterij, en omvat tevens kritiek op de dominante moraal en de socio-politieke verhoudingen.

Welke zin heeft de atheïstische kritiek vandaag? Maakt de definitieve dood van god ook zijn opposant overbodig?

PRAKTISCHE INFORMATIE

TIJDSTIP: 10.30u / **LOCATIE:** VC DE SLEUTELBRUG,
BEENHOUWERSSTRAAT 1-3 • 8000 BRUGGE

MEER INFO: WILLIAM PHARASYN • 0495 / 71 36 27 • WILLIAM.PHARASYN@GMAIL.COM

IN MEMORIAM

Kathleen Lasoen [1951 - 2011]

Administratief coördinator huisvandeMens Brugge

ELS GODERIS
DIRECTEUR PROVINCIE
WEST-VLAANDEREN
HUISVANDEMENTS BRUGGE

Op donderdag 17 november 2011 hebben we allen samen afscheid genomen van Kathleen Lasoen, een echtgenote, een moeder, een oma, een vriendin, een collega... een heel gedreven vrouw.

Kathleen was de dochter van de populaire dokter Jef Lasoen, indertijd een zeer goede vriend van Achiel Van Acker. Haar overtuigende vrijzinnige levenshouding en haar gedrevenheid voor de socialistische partij kreeg ze van thuis uit mee. Na haar studies van laborante werkte ze, samen met haar vader, gedurende een 2-tal jaar in de polikliniek in de Zilverstraat. Na haar huwelijk met Stefaan Desmedt, en na de geboorte van hun 3 dochters, had Kathleen haar moederhanden thuis meer dan vol, en ze zei het professionele leven gedurende 6 jaar vaarwel. Maar het bloed kroop waar het niet gaan kon, en vanaf 1982 ging Kathleen voluit voor haar carrière bij de SP. Als federaal secretaris en als gemeenteraadslid was ze -zonder overdrijven- heel enthousiast te noemen. Idealiste, feministe, socialiste, 'diehard' vrijzinnig, politiek dier in hart en nieren, geëngageerd..., dat was Kathleen!

Kathleen had grote dromen en verwachtingen van de mensen om haar heen. Dit maakte haar soms vatbaar voor teleurstellingen die ze moeilijk een plaats kon geven. Ze kreeg een zeer grote opdoffer toen ze midden de jaren '90 haar ontslag kreeg bij de SP. Ze

bleef echter tot 1997 gemeenteraadslid, waarbij ze zich bleef profileren als een geëngageerde vrouw die met haar kenmerkende gedrevenheid opkwam voor ondermeer vrouwen en kansarmen.

In 1997 begon Kathleen aan haar 2^e professionele leven toen ze assistent moreel consulent werd in het toenmalige Centrum Morele Dienstverlening in Kortrijk. Enkele jaren later werd Kathleen administratief coördinator voor de huisvandeMens in de ganse provincie, een job die haar op het lijf geschreven was. Voor Kathleen was vrijzinnigheid immers een 'doe'-woord, en wat zij voor het vrijzinnig humanisme deed, vertaalde ze wel eens als "'t is vo de goeie zake!" Naast het werk was Kathleen als duivel-doet-al ook bijzonder actief in ondermeer de FOS, CEVO, de Stuurgroep Morele Bijstand en de Van Acker Stichting. Bovenal was ze een familievrouw. Ze koesterde de vele gezellige momenten met haar man, haar dochters met hun partners en haar 7 kleinkinderen. Tot tweemaal toe overwon ze haar ziekte, maar dit laatste gevecht kon ze niet winnen.

Met het heengaan van Kathleen verliest de vrijzinnige gemeenschap in Brugge een grote dame!

In naam van alle leden van het huisvandeMens Brugge,
Els Goderis

Van bloemenkrans tot ruiker herinneringen

HuisvandeMens
'Herdenking...'

JEANNINE VANWALLEGHEM
vrijwillige spreker bij
het huisvandeMens

We waren weer eventjes samen:

Zij, die ons zijn ontnomen

Zij, die hun overledenen wilden herdenken

Wij, die hen hierbij wilden helpen.

Aarzelende, schuifelende voeten bij het binnenkomen van de zaal. Een blik van herkenning of emotie naar de tafel met de kaarsjes vooraan. Sommigen blijven liever wat achteraan, anderen schuiven vlot naar voren om toch dicht bij het gebeuren te zitten. Een zakdoek, een traan, eventjes schudden met het hoofd, een hand van diegene die naast je zit. Iemand komt liever alleen, anderen komen in familieverband.

Het wordt allemaal zachter door de mooie muziek, door de gebrachte teksten en de poëzie.

Het kaarsjesmoment staat centraal: neen, wij zijn ze niet vergeten.

We legden dit jaar het accent op de schoonheid van de bloemen het jaar rond en bonden ze samen tot een ruiker van herinneringen.

Bij het buitengaan zoeken een aantal ogen ons op: kunnen wij nog even napraten over toen, die dag... Het brengt soelaas; het helpt hen. Wij voelen met hen mee.

Sommigen grijpen onze hand: "Het was zo mooi, ik zou dit nog niet kunnen missen".

Ze koesteren het kaarsje, de bloem in hun hand.

En wij, wij zijn alweer vastbesloten: we doen het weer, volgend jaar...

DE HERDENKINGSPLECHTIGHEID VOND PLAATS OP 24 NOVEMBER 2011 IN DE MAGDALENAZAAL TE BRUGGE EN WERD GEORGANISEERD DOOR HET HUISVANDEMENS BRUGGE SAMEN MET DE MOREEL CONSULENTEN VAN HET AZ SINT-JAN BRUGGE EN VAN HENRI SERRUYS OOSTENDE AV, DE MOREEL CONSULTENT VAN DE WOON- EN ZORGCENTRA TE BRUGGE EN DE VRIJWILLIGE SPREKERS.

Vrijzinnig Brugge zat niet stil...

“Sinte-Kruis Kerremesse!”

De organisatie van de jaarlijkse Sint-Kruiskermis, aanleunend bij de steeds succesvolle braderie Langestraat-Hoogstraat had voorzitter William Pharasyn voorgesteld een van hun kraampjes te bezetten met het VC als blikvanger!

Een schitterend idee waar we uiteraard enthousiast op inpikten. Op onze beurt betrokken we er het huisvandeMens Brugge bij, het vroegere Centrum voor Morele Dienstverlening; ten gevolge van die naamsverandering was het ook voor hen een unieke gelegenheid tot bekendmaking en uitstraling.

Ilse Rotsaert, (van het huisvandeMens Brugge), Carina Van Compernelle, Alain Vansassenbroeck en ikzelf, (van het Vrijzinnig Centrum Brugge) deelden flyers en ‘Sleutelbrug’-brochures uit.

Volk, volk, volk, Waar ze vandaan kwamen, “Den Heere was ‘t wies!”

Velen waren in ons kraampje geïnteresseerd, zowel in ons tijdschrift als in de LEIF-boekjes met de wettelijke euthanasieformulieren. De reacties waren verscheiden en veelvuldig, van “Ben nog veel te jong”, of “Denk daar nog niet aan” tot

“Dat valt me zwaar want papa is terminaal.” Anderen waren dan weer tevreden eindelijk objectieve en juiste info te kunnen krijgen...

Een koppel kwam langs waarbij de man zich luidop afvroeg: “Wat is dat kraam hier?”, en vrouwlief hem toesnauwde: “Dat zijn dezen, die tegen de kerk zijn”, en ze sleurde hem vlug voorbij.

Ons opzet leverde leuke reacties, naambekendheid en 9 nieuwe geïnteresseerden op voor onze ‘Sleutelbrug’-publicatie. Sommigen zullen nu ook de weg naar het huisvandeMens vinden.

Rond 18.00u kraamden we op... Een mooi initiatief, een vruchtbare namiddag, duidelijk voor herhaling vatbaar.

PATRICIA DE BUCK

Samen dromen vorm geven

Raymonda Verdyck, afgevaardigd-bestuurder van het GO! van de Vlaamse Gemeenschap, was op uitnodiging van UPV, HVV2 en i.s.m. ‘De Vrienden van het GO! Brugge-Oostkust’ op zondagmorgen, 9 oktober 2011 te gast in het VC te Brugge.

Ze zette de droom uiteen van de ideale school in het licht van de toekomst, een school die leerlingen alle kansen biedt, die een vruchtbare voedingsbodem is voor elk talent en elke ambitie, een school die met beide voeten in de maatschappij staat, die kritisch is, maar vooral integer en creatief, een school waar respect en solidariteit vanzelfsprekend zijn, een school die mikt op resultaten en die op een positieve manier het maximum haalt uit elke leerling!

Het GO! heeft deze droom uitgeschreven in een toekomstscenario GO!2020 met als titel ‘Samen dromen vorm geven’. Dat scenario is een strategisch plan voor de komende 10 jaar! Het vertelt hoe een GO!-school eruitziet en hoe we die droom samen stap voor stap kunnen realiseren.

Raymonda Verdyck, bezieler van dit plan, nam ons tijdens dit zondagsgesprek mee op een boeiende reis doorheen het onderwys.

De Vrienden van het GO! Brugge-Oostkust

Info en contact:

Jean Van Haudenhuyse
059 / 50 41 81
0472 / 399147
www.vriendengo.net
vriendengo@gmail.com

RAYMONDA VERDYCK

Niet minder maar meer Verlichting [deel 1] is gewenst

Over "Verlichting onder vuur"
door Jonathan I. Israel

JAAK FONTIER
GEWEZEN LERAAR G.O.
KUNSTCRITICUS AICA
ESSAYIST EN HAIKUDICHTER

VELE MENSEN VAN MIJN GENERATIE HEBBEN MET VERWONDERING, SOMS ZELFS MET VERBIJSTERING, VASTGESTELD HOE TIJDENS DE LAATSTE KWARTIEEUW RATIONALISME EN VERLICHTINGSIDEEËN ONDER VUUR KWAMEN TE LIGGEN, EN HOE IRRATIONALISME, GODSDIENSTEN, RELIGIEUZE SEKTE VAN DIVERSE PLUIMAGE, BIJGELOOF, HEILIGE BOEKEN, HEILIGE OORLOGEN EN GELOOF IN WONDEREN OPGANG MAAKTEN. DEZE REVIVAL VAN BEDENKELIJKE AARD GING SAMEN MET EEN SCHERPE AFWIJZING VAN EEN OP WETENSCHAPPELIJKE BASIS GEFUNDEERDE LEVENSOVPATTING, HET ATHÉISME, HET VRIJZINNIGE HUMANISME, DE EVOLUTIELEER EN HET DARWINISME.

Met "Verlichting onder vuur" heeft Jonathan I. Israel een monumentaal boek gepubliceerd over het ontstaan en de groei van de verlichtingsideeën tijdens de periode 1670-1732. De Nederlandse vertaling, een uitgave van Van Wijnen, Franeker 2010, telt 995 blz. + 189 blz. noten. Terecht kreeg het boek grote lof toegezwaaid. W.W. Mijnhardt noemde het "een ongeëvenaard meesterwerk", A. Th. van Deursen "een boek van klasse", P.W. Klein "een prachtig en magistraal boek" en The New Statesman stelde vast: "Het wetenschappelijk niveau is verbijsterend. Israel heeft alles gelezen, elke nuance in zich opgenomen, elk zijspoor bewandeld".

De auteur dook ongetwijfeld heel diep in de bronnen en kon zijn heroverweging van de westerse Verlichting een ongewone breedte en een niet minder ongewone diepgang verlenen. Uit dit monumentale boek kunnen we in dit blad slechts een paar ideeën belichten.

De klassieke geschiedenis van de filosofie stelt het steeds voor alsof slechts enkele weinige wijsgeren de vernieuwende ideeën hebben ontwikkeld. Bij grondiger onderzoek blijkt, dat een wijdvertakt netwerk met vele denkers en schrijvers mede aan de basis ligt van de omslag in de wijsbegeerte. Op tal van plaatsen in Nederland, Frankrijk, Engeland, Italië en Duitsland publiceerden zij nieuwe inzichten die dan door de meer bekende denkers werden opgenomen,

verder uitgewerkt en ruimer verspreid. Deze vaststelling leidde ertoe dat Israel het werk van vele tientallen schrijvers en filosofen heeft ontdekt en bestudeerd die een of ander idee van de Verlichting hebben geformuleerd en verdedigd. De eerste, duidelijke tekenen van een andere mentaliteit, denktrant en gewijzigde sociale verhoudingen ziet Israel in het zeventiende-eeuwse Nederland. Bijzonder boeiende bladzijden vormen het hoofdstuk over de uitzonderlijke rol die de Verenigde Provinciën toen speelden. De auteur beklemtoont de vrijheid en de tolerantie die Nederland kenmerkten, maar maakt tevens duidelijk, dat die progressieve opvattingen sterk gerelativeerd dienen te worden en zeker niet vergelijkbaar zijn met wat in de huidige moderne democratische staten gemeengoed is geworden. Zo bleef een figuur als Spinoza zijn leven lang - en zelfs lang na zijn dood - een fel aangevochten en geboycot denker, op wiens werken verkoopverbod rustte. De boeken en ideeën van Spinoza vonden niettemin hun weg en werden in heel Europa bekend. Terecht merkt Israel op: "Of men het nu wilde of niet, allen zagen het uiteindelijke resultaat van het spinozistische denken als een filosofische 'universele revolutie' en een totale herwaardering van alle waarden in naam van rede, tolerantie en gelijkheid".(p.64)

Volgens Israel is het misleidend voorop te stellen, dat er slechts één enkele Verlichting zou zijn. Hij maakt een duidelijk onderscheid tussen de aanhangers van een radicale Verlichting en de verdedigers van een gematigde Verlichting. Voor de laatste

denkstroming, vooral het werk van Engelse filosofen, loopt de hoofdlijn van het moderne denken van Bacon via Boyle, Locke, Newton, Clarke, Condillac, Montesquieu tot Voltaire en Hume. De radicale denkers van de Verlichting trokken de hoofdlijn van de presocraten via Epicurus, de stoïcijnen, Strato, Machiavelli door naar Spinoza, Bayle, Fontenelle, Diderot, d' Alembert, Helvétius, d' Holbach en Condorcet.

De filosofen van de gematigde Verlichting wensten de rede te verbinden met geloof en traditie. Zij wilden rede en godsdienst verzoenen, hun steun aan koningschap, aristocratie en kerkelijk gezag - dat weliswaar in een gemoderniseerde vorm diende gegoten - niet opgeven. Niet zij, maar de aanhangers van de radicale Verlichting hebben fundamentele waarden als tolerantie, persoonlijke vrijheid, democratie, gelijkheid van rassen en sexen, vrijheid van meningsuiting, seksuele emancipatie en het universele recht op kennis en "verlichting" vooropgezet, verspreid en met woord en geschrift verdedigd.

De gematigde Verlichting kampte al vlog met een fundamenteel probleem: het compromis dat ze nastreefde, de verzoening van rede en godsdienst die ze wenste, kon ze in wezen niet oplossen; telkens weer doken onoverkomelijke problemen op, moeilijkheden en tegenspraken. Zo kon hun tegenstand en die van kerken, regeringen, universiteiten, toonaangevende auteurs en het grootste gedeelte van het gewone volk tegen de radicale Verlichtingsfilosofen uiteindelijk niet baten, omdat de laatsten het meest coherent en consequent dachten en hun enige criterium was: het vinden en het onthullen van het ware, het juiste.

Daar de gematigde Verlichting steeds weer poogde traditio-

JONATHAN I. ISRAEL

nele en irrationele elementen in haar mens- en wereldbeeld op te nemen, leidde dit tot conflicten met het eigen grondbeginsel: het primaat van de rede. De vele inconsequenties konden op den duur niet onopgemerkt blijven en verzwakten haar positie.

Het grootste gedeelte van het boek handelt over de radicale Verlichtingsfilosofen. Uitvoerig gaat J.I. Israel over

elk van hen na welke vernieuwende gedachten ze voorstonden, hoe ze zich verhielden ten overstaan van de meer gematigde denkers en de uitgesproken tegenstanders. De lezer komt aldus heel wat te weten over Pierre Bayle, John Toland, Anthony Collins, Pierre-Louis de Maupertuis, Alberto Radicati di Passerano, d' Argens, Johann Lorenz Schmidt, maar ook over de bredere en gecompliceerde maatschappelijke, culturele en spirituele context waarin zij werkzaam waren.

Veel aandacht besteedt Israel aan de ketterse en dissidente groeperingen die bestreden werden door de vier onderling eveneens elkaar sterk bekampende grote stromingen: het katholicisme, het calvinisme, het lutheranisme en het anglicanisme. In het socinianisme (volgelingen van de leer van de Poolse hervormer Socinus), het arminianisme (volgelingen van de leer van Arminius), het quakerisme (volgelingen van de leer van George Fox) en de ideeën die sommige hugenoten propageerden, onderkent de auteur enkele meer progressieve opvattingen die met de Verlichting verband hielden of er door beïnvloed werden.

Het boek van Jonathan I. Israel is zo rijk aan gegevens en ideeën, dat we in een tweede en derde bijdrage nog enkele thema's ervan willen belichten.

[WORDT VERVOLGD]

De SleutelbrΩg

Vrijzinnige Activiteiten Kalender Regio Brugge

januari - februari - maart 2012

België - Belgique

P.B. - P.P.

Brugge 8000

BC 5945

Colofon

Algemeen

De Vrijzinnige Activiteiten Kalender is een contact-, informatie en actieblad van het Vrijzinnig Centrum Brugge De Sleutelbrug. De inhoud ervan wordt grotendeels bepaald door bijdragen van lezers en publicaties van de Brugge vrijzinnige verenigingen. Ondertekende artikels die in de VAK worden opgenomen drukken niet noodzakelijk het standpunt uit van de Vrijzinnige Gemeenschap. De redactie eigent zich het recht toe ingezonden artikels of lezersbrieven in te korten of de publicatie ervan eventueel te weigeren. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de steun van de Instelling Morele Dienstverlening West-Vlaanderen.

Ons tijdschrift wordt vanaf heden gedrukt op ecologisch verantwoord papier, waarmee de redactie een duidelijk engagement naar meer duurzaamheid levert. Dit papier bestaat uit gerecycleerd papier en uit FSC zuivere vezel. De Forest Stewardship Council, die dit papier het streng gecontroleerd FSC keurmerk heeft gegeven, streeft naar een wereldwijd verantwoord bosbeheer.

Correspondentie

Op- en aanmerkingen, lezersbrieven, artikels en bijdragen kunnen overgemaakt worden aan:

Rudy Petit, verantwoordelijke uitgever
Koningin Astridlaan 23/bus 6, 8200 St-Michiels
e-mail: petit.rudy@skynet.be
Dirk De Prince, hoofdredacteur
e-mail: dirk.deprince@skynet.be

Redactie

Johan Ackaert, Dirk De Prince, Willy Dezutter, Rudy Petit, William Pharasyn, Roland VanDamme

Bericht aan de lezers

Uw persoonlijke gegevens worden, behoudens bezwaar van uw kant, opgenomen in een bestand dat beheerd wordt door het huisvandeMens (PCMD), Jeruzalemstraat 51 te 8000 Brugge. Ze worden uitsluitend gebruikt om u verder te informeren over de activiteiten van de diverse vrijzinnige verenigingen. Overeenkomstig de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (08/12/92) kunnen wij u op eenvoudig verzoek kennis geven van uw gegevens in ons bestand, ze eventueel corrigeren of verwijderen.

VAK 1 - 2 - 3 | 2012

De Vrijzinnige telefoongids

www.vrijzinnigbrugge.be

VC Brugge de Sleutelbrug

Vrijzinnig Huis, Beenhouwersstraat 1-3, 8000 Brugge
William Pharasyn, voorzitter info@vrijzinnigbrugge.be 0495 71 36 27

huisvandeMens

Coördinatie Stuurgroep Morele Bijstand
Jeruzalemstraat 51, 8000 Brugge
brugge@deMens.nu 050 33 59 75

Morele Bijstand

Ziekenhuizen, rust- en verzorgingstehuizen
• Campus Sint-Jan/Palliatieve Zorg Eenheid 'De Vlinder' 050 45 27 95

• WZC Minnewater, Het Hallenhuis, Ten Boomgaarde,
Sint-Clara, Van Zuylem, Zeven Torentjes, Ter Potterie 0478 52 28 67

OPVANG Vrijzinnige Dienst voor Pleegzorg

Ruddershove 4, 8000 Brugge 050 32 72 70
Antenne Kortrijk 056 22 52 85

HVV Brugge 2

Humanistisch-Vrijzinnige Vereniging
Lieve Wastiels, Lieve.brugge@skynet.be 050 42 34 46

HVV Brugge 3 050 35 10 86

HVV - OVM Brugge Oudervereniging voor de Moraal

Eric Lowyck, secretaris 050 35 30 97

WF Willemsfonds Brugge en Brugs Ommeland

vanhoutryve.b@lmwvl.be 050 32 34 06

AVF Vermeylefonds Brugge

j.ducazu@scarlet.be 050 35 94 39

Stichting voor Morele Bijstand

aan Gevangenen 0494 05 34 81

SOS Nuchterheid

0477 37 38 65

UPV Brugge

Uitstraling Permanente Vorming VUB 0475 61 77 24